

Warszawa, 6 stycznia 2013 r.

Opinia prawna dotycząca zakresu stosowania art. 43 ust. 3 ustawy o radcach prawnych.

I. Organami samorządu, zgodnie z art. 42 ust. 1 ustawy o radcach prawnych (dalej zwana ustawą) są: Krajowy Zjazd Radców Prawnych, Krajowa Rada Radców Prawnych, Wyższa Komisja Rewizyjna, Wyższy Sąd Dyscyplinarny, zgromadzenie okręgowej izby radców prawnych, rada okręgowej izby radców prawnych, okręgowa komisja rewizyjna i okręgowy sąd dyscyplinarny.

Struktura, tryb kreowania a także zadania wyżej wymienionych organów samorządu radców prawnych sprawiają, że odnoszący się do nich zakaz, wyrażony w art. 43 ust. 3 ustawy, powoduje pewne wątpliwości w zakresie jego prawidłowej interpretacji i prawidłowego stosowania. Zgodnie z powołanym przepisem: „Tej samej funkcji w organach samorządu nie można sprawować dłużej niż przez dwie następujące po sobie kadencje”.

Wobec takiego brzmienia wymienionych przepisów zasadniczym problemem jest ustalenie czy sam fakt członkostwa w którymś z organów samorządu wypełnia dyspozycję art. 43 ust. 3 ustawy o radcach prawnych?

Odpowiedź na to pytanie musi poprzedzać kompleksowa analiza przepisów ustawy o radcach prawnych oraz innych przepisów prawa korporacyjnego, odnoszących się do organów samorządu właśnie w kontekście ich struktury wewnętrznej i trybu kreowania a niekiedy również przypisanych im zadań.

Z uwagi na widoczną analogię systemu organów samorządu radców prawnych na poziomie izb okręgowych i na poziomie izby krajowej za celowe uznaliśmy ich łączne omówienie.

a) zgromadzenie okręgowej izby radców prawnych i Krajowy Zjazd Radców Prawnych

W myśl art. 49 ust. 1 ustawy o radcach prawnych: „Radcowie prawni i aplikanci radcowscy zamieszkali na terenie danego okręgu tworzą okręgową izbę radców prawnych”, natomiast zgodnie z art. 50 ust. 1 w/w ustawy: „W zgromadzeniu okręgowej izby radców prawnych uczestniczą wszyscy radcowie prawni należący do danej izby oraz, bez prawa głosu,

aplikanci radcowscy tej izby”. Z kolei ust. 2 art. 50 stanowi, że: „Jeżeli liczba członków okręgowej izby radców prawnych przekracza 300 osób, zgromadzenie okręgowej izby radców prawnych stanowią delegaci wybrani na zebraniach zwołanych dla poszczególnych rejonów, objętych działalnością danej rady”.

Treść powołanych przepisów nie budzi wątpliwości. W zgromadzeniu okręgowej izby radców prawnych uczestniczą wszyscy radcowie prawni należący do danej izby i aplikanci radcowscy. Przyjęcie założenia, iż samo członkostwo w organie jest pełnieniem w nim funkcji a tym samym, objęcie takiej sytuacji zakazem ustanowionym w art. 43 ust. 3 ustawy prowadziłoby do niemożliwych do zaakceptowania rozwiązań. Oznaczałoby to, że w izbie liczącej mniej niż 300 członków, po dwóch kolejnych okresach kadencji, zasadnicza część radców prawnych nie mogłaby uczestniczyć w zgromadzeniu okręgowej izby radców prawnych. Z całą pewnością nie taka była idea ustawodawcy. Objęcie zakazem z art. 43 ust. 3 ustawy samego członkostwa w zgromadzeniu okręgowej izby stałoby w sprzeczności z art. 50 ust. 1 ustawy.

Wobec powyższego stwierdzić należy, że zakaz wynikający z art. 43 ust. 3 ustawy nie obejmuje członkostwa w zgromadzeniu okręgowej izby radców prawnych.

Poczynione ustalenia odnieść należy również do sytuacji, którą przewiduje art. 50 ust. 2 ustawy. Powołany przepis zawiera rozwiązanie o technicznym charakterze. W sytuacji w nim przewidzianej, zgromadzenie okręgowej izby radców prawnych stanowią delegaci. Mamy więc do czynienia z takim samym organem jak w sytuacji, gdy biorą w nim udział wszyscy uprawnieni, jeśli ich liczba nie przekracza 300 osób. Delegaci nie pełnią żadnej funkcji w zgromadzeniu okręgowej izby radców prawnych lecz tworzą je poprzez fakt członkostwa. Z tego powodu nie można przyjąć, że delegaci wybrani na zebraniach rejonowych piastują funkcję w organie samorządu objętą zakazem z art. 43 ust. 3 ustawy.

Analogiczna sytuacja – jak w odniesieniu do zgromadzenia okręgowej izby radców prawnych – ma miejsce na poziomie izby krajowej.

Z mocy art. 55 ustawy: „Radcowie prawni i aplikanci radcowscy zamieszkali na terenie kraju tworzą Krajową Izbę Radców Prawnych”. Zgodnie z art. 56 ust. 1 ustawy: „W Krajowym Zjeździe Radców Prawnych udział biorą delegaci wybrani przez zgromadzenia okręgowych izb radców prawnych(...)”.

Ze zrozumiałych względów ustawa nie zawiera regulacji podobnej do tej zawartej w art. 50 ust. 1 ustawy. Z tej przyczyny koniecznym rozwiązaniem było wprowadzenie instytucji wyborów delegatów na Krajowy Zjazd. Tryb przeprowadzania wyborów określa Uchwała nr

10/2010 IX Krajowego Zjazdu Radców Prawnych w sprawie zasad przeprowadzania wyborów do organów samorządu radców prawnych, liczby członków tych organów oraz trybu ich odwoływania, a także podejmowania uchwał przez organy samorządu. Zgodnie zaś z Uchwałą nr 135/VIII/2012 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 7 grudnia 2012 r. w sprawie określenia zasad przeprowadzenia w okręgowych izbach radców prawnych wyborów delegatów na X Krajowy Zjazd Radców Prawnych oraz liczby tych delegatów, a także przedstawicieli aplikantów radcowskich, 1 delegat przypada na 118 radców prawnych wpisanych na listę w okręgu w dniu 1 stycznia 2013 r. Określona w powołanej uchwale norma przedstawicielstwa determinuje w istocie liczebność członków Krajowego Zjazdu Radców Prawnych. Wybór delegatów na Krajowy Zjazd oznacza nabycie przez określone osoby statusu członka tego organu.

W naszej ocenie wybrani delegaci nie sprawują żadnej funkcji w Krajowym Zjeździe Radców Prawnych lecz po prostu tworzą ten organ poprzez fakt członkostwa. Z tego powodu nie można przyjąć, że piastują oni funkcję w organie samorządu objętą zakazem z art. 43 ust. 3 ustawy.

b) rada okręgowej izby radców prawnych i Krajowa Rada Radców Prawnych

Zgodnie z art. 50 ust. 4 ustawy o radcach prawnych do uprawnień zgromadzenia okręgowej izby radców prawnych należy **ustalenie liczby członków rady okręgowej izby radców prawnych, wybór** dziekana rady okręgowej izby radców prawnych oraz pozostałych **członków rady**.

Uszczegółowienie tej regulacji znajduje się w § 17 uchwały nr 10/2010 IX Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 6 listopada 2010 r. w sprawie zasad przeprowadzania wyborów do organów samorządu radców prawnych, liczby członków tych organów oraz trybu ich odwoływania, a także podejmowania uchwał przez organy samorządu, który stanowi, że zgromadzenie okręgowej izby radców prawnych **wybiera** dziekana oraz pozostałych **członków rady okręgowej izby radców prawnych w liczbie od 10 do 25 osób**.

Dla prawidłowego ustalenia podmiotowego i przedmiotowego zakresu ograniczenia z art. 43 ust. 3 ustawy istotne znaczenie, według nas posiada fakt, iż ustawodawca posługuje się w art. 50 ust. 4 ustawy kategorią członkostwa w radzie okręgowej, podczas gdy w art. 43 ust. 3 ustawy mowa jest o „funkcji w organie”.

W naszej ocenie, ustawodawca w sposób nie budzący wątpliwości rozróżnia te dwie

kategorie. Na gruncie tego samego aktu prawnego używa dwóch różnych pojęć, co wyklucza możliwość ich utożsamiania w drodze wykładni przepisów. Konsekwencją takiego stanu rzeczy jest twierdzenie, iż samo członkostwo w radzie okręgowej nie jest objęte zakazem z art. 43 ust. 3 ustawy.

W odniesieniu do rady okręgowej ustawa o radcach prawnych zawiera jednak jeszcze jeden istotny - z punktu widzenia interpretacji i stosowania art. 43 ust. 3 ustawy - przepis. Chodzi o art. 52 ust. 2 ustawy, w myśl którego: „Organem wykonawczym rady okręgowej izby radców prawnych jest jej prezydium, które stanowią dziekan oraz wybrani przez radę wicedzekani, sekretarz, skarbnik i członkowie.

Treść powołanych przepisów, a zwłaszcza art. 52 ust. 2 ustawy, pozwala, oprócz „zwykłego” członkostwa w radzie okręgowej wyodrębnić członkostwo „kwalifikowane”, łączące się ze sprawowaniem w tym organie określonej funkcji. Zestawienie treści analizowanych przepisów w kontekście ograniczenia sprawowania „tej samej funkcji w organie samorządu” prowadzi do wniosku, iż ustawodawca w sposób jednoznaczny wskazał kogo dotyczy zakaz z art. 43 ust. 3 ustawy w odniesieniu do rady okręgowej. Zakazem tym objęte są osoby wchodzące w skład prezydium rady. Osoby te z jednej strony są członkami rady okręgowej izby radców prawnych, z drugiej strony piastują określone, nazwane przez ustawodawcę, funkcje w ramach tego organu. Teza ta, w naszej ocenie, nie może budzić żadnych wątpliwości. Z tych względów zakaz sformułowany w art. 43 ust. 3 ustawy odnosi się do dziekana, wicedzekanów, sekretarza i skarbnika oraz członków prezydium rady okręgowej izby radców prawnych.

Analogicznie wygląda sytuacja na poziomie izby krajowej. Krajowa Rada Radców Prawnych jest organem kreowanym zarówno przez Krajowy Zjazd Radców Prawnych jak i przez zgromadzenia okręgowych izb.

Podobnie jak w odniesieniu do rad okręgowych ustawodawca w odniesieniu do Krajowej Rady posługuje się pojęciem członkostwa.

Zgodnie z art. 59 ust. 1 ustawy: „Krajową Radę Radców Prawnych stanowią prezes i **członkowie** wybrani przez Krajowy Zjazd Radców Prawnych oraz **członkowie** wybrani bezpośrednio przez zgromadzenia okręgowych izb, po jednym z każdej izby”.

Rozwinięcie tej regulacji znajduje się w § 17 i § 28 uchwały nr 10/2010 IX Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 6 listopada 2010 r. w sprawie zasad przeprowadzania wyborów do organów samorządu radców prawnych, liczby członków tych organów oraz trybu ich odwoływania, a także podejmowania uchwał przez organy samorządu. Pierwszy z powołanych przepisów stanowi, że zgromadzenie okręgowej izby wybiera członka Krajowej

Rady Radców Prawnych, drugi, że Krajowy Zjazd Radców Prawnych wybiera Prezesa Krajowej Rady Radców Prawnych oraz pozostałych członków Krajowej Rady Radców Prawnych w liczbie 33 osób.

Identycznie jak na poziomie izb okręgowych organem wykonawczym Krajowej Rady Radców Prawnych jest jej Prezydium. Zgodnie z art. 59 ust. 2 ustawy: „Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych stanowią prezes i wybrani przez Krajową Radę wiceprezesi, sekretarz, skarbnik i członkowie”.

Z uwagi na analogiczne rozwiązania prawne przyjęte przez ustawodawcę na poziomie izb okręgowych i izby krajowej, ustalenia poczynione w odniesieniu do okręgowej rady odnieść należy także do Krajowej Rady Radców Prawnych. Przyjąć więc trzeba, iż sam fakt bycia członkiem Krajowej Rady nie jest objęty dyspozycją przepisu art. 43 ust. 3 ustawy. Dopiero łączenie z tym członkostwem funkcji prezesa, wiceprezesa, sekretarza, skarbnika bądź członka Prezydium wyczerpuje, w naszej ocenie, przesłanki tego przepisu.

c) okręgowa komisja rewizyjna i Wyższa Komisja Rewizyjna

Artykuł 50 ust.4 pkt 3 ustawy stanowi, że: „Do uprawnień zgromadzenia okręgowej izby radców prawnych należy ustalanie liczby **członków okręgowej komisji rewizyjnej** i okręgowego sądu dyscyplinarnego oraz ich wybór”.

O członkach komisji rewizyjnej traktuje także § 17 uchwały nr 10/2010 IX Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 6 listopada 2010 r. w sprawie zasad przeprowadzania wyborów do organów samorządu radców prawnych, liczby członków tych organów oraz trybu ich odwoływania, a także podejmowania uchwał przez organy samorządu, który stanowi, że zgromadzenie okręgowej izby radców prawnych **wybiera członków okręgowej komisji rewizyjnej** w liczbie od 3 do 9 osób

W myśl § 29 Regulaminu działalności samorządu radców prawnych i jego organów (tekst jedn. ogłoszony jako załącznik do uchwały nr 274/VIII/2012 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 6 grudnia 2012 r.) **przewodniczącego** okręgowej komisji rewizyjnej oraz **zastępcę przewodniczącego** komisji rewizyjnej wybiera komisja spośród swoich członków na pierwszym posiedzeniu.

Podobnie jak w odniesieniu do rady okręgowej, ustawa posługuje się pojęciem członkostwa, w tym przypadku członkostwa w komisji rewizyjnej, natomiast Regulamin działalności samorządu radców prawnych i jego organów przewiduje funkcję

przewodniczącego i zastępcy przewodniczącego komisji rewizyjnej. Treść obowiązujących przepisów daje zatem podstawę do wyodrębnienia poza członkostwem „zwykłym”, do którego nie stosuje się przepisu art. 43 ust. 3 ustawy, również członkostwa „kwalifikowanego”, łączącego się ze sprawowaniem w tym organie określonej funkcji.

W naszej ocenie funkcja przewodniczącego okręgowej komisji rewizyjnej oraz jego zastępcy musi zostać zakwalifikowana jako pełnienie funkcji w organie. Do takiego wniosku upoważnia także treść dalszych przepisów Regulaminu działalności samorządu radców prawnych i jego organów, a w szczególności § 29 ust. 2-4 oraz § 32 ust. 1, które dla tych podmiotów przewidują konkretne zadania.

Skoro więc przyjmujemy, iż w odniesieniu do komisji rewizyjnej „pełnieniem funkcji w organie” jest zajmowanie stanowiska przewodniczącego lub zastępcy przewodniczącego, to tym samym pełnienie w/w funkcji wyczerpuje dyspozycję art. 43 ust. 3 ustawy.

Z analogiczną sytuacją mamy do czynienia w przypadku Wyższej Komisji Rewizyjnej. Zgodnie z art. 57 pkt. 2 ustawy w związku z § 28 uchwały nr 10/2010 IX Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 6 listopada 2010 r. w sprawie zasad przeprowadzania wyborów do organów samorządu radców prawnych, liczby członków tych organów oraz trybu ich odwoływania, a także podejmowania uchwał przez organy samorządu, **członków** Wyższej Komisji Rewizyjnej wybiera Krajowy Zjazd Radców Prawnych w liczbie 13 osób. Natomiast § 60 Regulaminu działalności samorządu radców prawnych i jego organów (tekst. jedn. ogłoszony jako załącznik do uchwały nr 274/VIII/2012 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 6 grudnia 2012 r.) stanowi, że: „Przewodniczącego Wyższej Komisji Rewizyjnej, dwóch zastępców Przewodniczącego oraz sekretarza Wyższej Komisji Rewizyjnej wybiera Komisja spośród swoich członków na pierwszym posiedzeniu”.

Analogicznie więc jak na poziomie izby okręgowej tak i na poziomie izby krajowej można, na podstawie powołanych wyżej przepisów, wskazać w sposób nie budzący wątpliwości, osoby piastujące „funkcję w organie”. Za takie uznać należy Przewodniczącego, jego zastępców oraz sekretarza Wyższej Komisji Rewizyjnej. W naszej ocenie tylko te funkcje objęte są zakazem wynikającym z art. 43 ust. 3 ustawy.

d) okręgowy sąd dyscyplinarny i Wyższy Sąd Dyscyplinarny

Zgodnie z art. 50 ust. 4 pkt. 3 ustawy o radcach prawnych: „Do uprawnień zgromadzenia okręgowej izby radców prawnych należy ustalanie liczby **członków (...)** **okręgowego sądu**

dyscyplinarnego oraz ich wybór”.

W myśl § 17 uchwały nr 10/2010 IX Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 6 listopada 2010 r. w sprawie zasad przeprowadzania wyborów do organów samorządu radców prawnych, liczby członków tych organów oraz trybu ich odwoływania, a także podejmowania uchwał przez organy samorządu, zgromadzenie okręgowej izby radców prawnych wybiera **członków okręgowego sądu dyscyplinarnego** w liczbie od 6 do 18 osób

Niewątpliwie zatem wybór określonej osoby do składu okręgowego sądu dyscyplinarnego oznacza, iż staje się ona członkiem tego organu. Z tym faktem – z uwagi na specyfikę analizowanego organu – łączy się obowiązek orzekania w sprawach dyscyplinarnych. W tym kontekście problemem zasadniczej wagi staje się odpowiedź na pytanie czy bycie członkiem okręgowego sądu dyscyplinarnego wypełnia ustawowy zakaz pełnienia funkcji w organie samorządu, o którym mowa w art. 43 ust. 3 ustawy?

O ile wybór do składu rady okręgowej izby radców prawnych czy komisji rewizyjnej nie jest równoznaczny z pełnieniem funkcji w tym organie (członka prezydium, przewodniczącego lub zastępcy przewodniczącego komisji rewizyjnej, itd.) o tyle wybór do składu okręgowego sądu dyscyplinarnego oznacza automatycznie pełnienie funkcji orzeczniczej. W ramach struktury osobowej tego organu nie można jednak być jego członkiem nie będąc jednocześnie sędzią dyscyplinarnym. Innymi słowy nie da się, będąc członkiem tego organu, nie pełnić funkcji orzeczniczej. W tym właśnie wyraża się specyfika analizowanego organu. Czy jednak ta specyfika może przesądzać o objęciu członków okręgowego sądu dyscyplinarnego zakazem sformułowanym w art 43 ust. 3 ustawy?

W naszej ocenie odpowiedź na to pytanie powinna być negatywna. Przemawia za tym kilka argumentów.

Na gruncie regulacji ustawowej ustawodawca jednolicie i konsekwentnie posługuje się pojęciem członkostwa w organie samorządu. W art. 50 ust. 4 ustawy o radcach prawnych jest mowa o członkach rady okręgowej izby radców prawnych, członkach komisji rewizyjnej i członkach okręgowego sądu dyscyplinarnego.

Wobec powyższego brak przesłanek aby przyjąć, że ustawodawca inaczej traktuje członkostwo w jednym a inaczej w innym organie samorządu.

Jak to zostało już wyżej ustalone samo członkostwo w organie samorządu nie może być utożsamiane z pojęciem pełnienia funkcji w organie samorządu. Gdyby tak było ustawodawca w art 43 ust. 3 nie posłużyłby się pojęciem „funkcji w organie” lecz pojęciem członkostwa, formułując ów zakaz np. w sposób następujący: „członkiem organu samorządu radców

prawnych nie można być więcej niż przez dwie następujące po sobie kadencje”. Ustawodawca jednak wyraźnie odróżnia te dwie kategorie pojęciowe.

Ponadto jednoznacznie wskazać należy, iż w ramach poszczególnych organów samorządu ich członkowie piastują określone funkcje, m.in.: dziekana, wicedziekanów, sekretarza, skarbnika, członka prezydium, przewodniczącego komisji rewizyjnej czy okręgowego sądu dyscyplinarnego.

W naszej ocenie wybór do składu okręgowego sądu dyscyplinarnego stanowi „zwykłe” członkostwo w tym organie. Ze względu jednak na specyfikę organu jakim jest sąd dyscyplinarny członkostwo „zwykłe” w tym przypadku wiąże się z orzekaniem w sprawach dyscyplinarnych. Mając na uwadze dotychczasowe ustalenia w odniesieniu do pozostałych organów samorządu radców prawnych, członkostwo „kwalifikowane” w sądzie dyscyplinarnym łączyć należy ze sprawowaniem funkcji przewodniczącego czy zastępcy przewodniczącego okręgowego sądu dyscyplinarnego.

Przyjęcie odmiennych założeń powodowałoby niejednolitość i – w naszej ocenie – nieprawidłowość w zakresie stosowania przepisu art. 43 ust. 3 ustawy w odniesieniu do organów samorządu.

Poza przytoczonymi wyżej argumentami, nie można – w odniesieniu do członków sądu dyscyplinarnego – pominąć argumentów celowościowych. Za brakiem objęcia ich zakazem z art. 43 ust. 3 ustawy przemawia także kierowany pod ich adresem postulat profesjonalizacji pełnionych zadań. Niewątpliwie orzekanie w sprawach dyscyplinarnych radców prawnych z wykorzystaniem przepisów Kodeksu postępowania karnego, a zwłaszcza nadzór Sądu Najwyższego nad orzecznictwem sądów dyscyplinarnych sprawia, że pożądanym jest stałe podnoszenie poziomu orzecznictwa tych organów. Sprawowanie funkcji orzeczniczej w sądzie dyscyplinarnym bez stosowania rygoru z art. 43 ust. 3 ustawy stwarza szansę dla wyspecjalizowania się kadry sądów dyscyplinarnych i osiągnięcia wysokiego poziomu orzecznictwa.

Powyższe rozważania, na zasadzie analogii, odnieść należy także do Wyższego Sądu Dyscyplinarnego. W myśl art. 57 pkt 2 ustawy w związku z § 28 uchwały nr 10/2010 IX Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 6 listopada 2010 r. w sprawie zasad przeprowadzania wyborów do organów samorządu radców prawnych, liczby członków tych organów oraz trybu ich odwoływania, a także podejmowania uchwał przez organy samorządu, członków Wyższego Sądu Dyscyplinarnego wybiera Krajowy Zjazd Radców Prawnych w liczbie 30 osób.

Analogicznie jak w przypadku okręgowego sądu dyscyplinarnego stoimy na stanowisku, iż sam wybór określonej osoby na członka Wyższego Sądu Dyscyplinarnego nie jest objęty zakazem z art. 43 ust. 3 ustawy. Zakazem tym, w naszej ocenie, objęte jest jedynie członkostwo „kwalifikowane” polegające na pełnieniu funkcji przewodniczącego i zastępców przewodniczącego Wyższego Sądu Dyscyplinarnego.

II. Konkluzje

1. Ograniczenie ustanowione w art. 43 ust. 3 ustawy odnosi się jedynie do osoby, która będąc członkiem danego organu samorządu radców prawnych jednocześnie pełni w jego ramach określoną funkcję. Treść pojęcia „funkcja w organie samorządu” winna być ustalana zarówno w oparciu o regulacje zawarte w ustawie o radcach prawnych jak i w przepisach prawa samorządowego.

Analiza obowiązujących przepisów ustawy o radcach prawnych oraz innych przepisów prawa samorządowego pozwala określić w precyzyjny sposób podmiotowy i przedmiotowy zakres przepisu art. 43 ust. 3 ustawy. Wynikający z niego zakaz sprawowania tej samej funkcji w organie samorządu radców prawnych dłużej niż przez dwie następujące po sobie kadencje obejmuje:

- na poziomie izb okręgowych:

- a) dziekana rady okręgowej izby radców prawnych
- b) wicedziekana rady okręgowej izby radców prawnych
- c) skarbnika rady okręgowej izby radców prawnych
- d) sekretarza rady okręgowej izby radców prawnych
- e) pozostałych członków prezydium rady okręgowej izby radców prawnych
- f) przewodniczącego i zastępcę przewodniczącego okręgowej komisji rewizyjnej
- g) przewodniczącego i zastępców przewodniczącego okręgowego sądu dyscyplinarnego

- na poziomie izby krajowej:

- a) Prezesa Krajowej Rady Radców Prawnych
- b) Wiceprezesów Krajowej Rady Radców Prawnych

- c) skarbnika Krajowej Rady Radców Prawnych
- d) sekretarza Krajowej Rady Radców Prawnych
- e) pozostałych członków Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych
- f) przewodniczącego i zastępcę przewodniczącego oraz sekretarza Wyższej Komisji Rewizyjnej
- g) przewodniczącego i zastępców przewodniczącego Wyższego Sądu Dyscyplinarnego

2. Ograniczenie zawarte w art. 43 ust. 3 ustawy, nie ma zastosowania do Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego i jego zastępców jak również ich odpowiedników na poziomie izb okręgowych. Twierdzenie to oparte jest na treści art. 42 ust. 1 ustawy o radcach prawnych, który wśród organów samorządu nie wymienia rzecznika dyscyplinarnego ani jego zastępców. Skoro ustawodawca nie przyznał im statusu organów samorządu, to nie sposób rozważać możliwości objęcia rzeczników dyscyplinarnych oraz ich zastępców zakazem z art. 43 ust. 3 ustawy. Przepis ten odnosi się bowiem do osób sprawujących daną **funkcję w organie samorządu radców prawnych**.

3. Na marginesie sporządzonej opinii zasygnalizować należy, iż zachodzi pewna niespójność regulacji prawa korporacyjnego w odniesieniu do funkcji sprawowanych w organach samorządu radców prawnych. Pierwsza uwaga dotyczy komisji rewizyjnej. Na poziomie okręgowym przewidziany jest przewodniczący i jego zastępca, zaś na poziomie krajowym dodatkowo Regulamin działalności samorządu radców prawnych i jego organów przewiduje funkcję sekretarza (porównaj § 29 oraz § 60 regulaminu).

Wydaje się, że struktura funkcji w analogicznych organach samorządu powinna być jednak taka sama, zwłaszcza, że praktyka w tym względzie na poziomie izb okręgowych bywa różna. Zdarza się, iż jest tam powoływany również sekretarz komisji rewizyjnej. Dla przejrzystości regulacji, zwłaszcza w kontekście prawidłowego stosowania zakazu z art. 43 ust. 3 ustawy sugerować należy jednolite unormowanie wskazanych kwestii.

Druga uwaga odnosi się do sądów dyscyplinarnych. W chwili obecnej brak jest regulacji wewnętrznej dotyczącej działalności tych organów. Przewodniczący sądów dyscyplinarnych, ich zastępcy powoływani są wyłącznie na podstawie praktyki i w oparciu o teorię konstituowania się organu. Wprawdzie nie obowiązująca już uchwała Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z 8 listopada 1995 r. (§ 12 uchwały) jak i obecnie obowiązująca uchwała tego organu z dnia 6 listopada 2010 r. w sprawie zasad przeprowadzania wyborów do organów samorządu

radców prawnych, liczby członków tych organów oraz trybu ich odwoływania, a także podejmowania uchwał przez organy samorządu, używa terminu „ukonstytuowanie” się organu (§ 13 uchwały), jednak nie rozstrzyga czy oznacza to jedynie wybór przewodniczącego czy także wiceprzewodniczącego lub wiceprzewodniczących tego organu.

Wydaje się, iż dla potrzeb jednolitej praktyki zasadnym byłoby precyzyjne określenie w akcie prawa samorządowego funkcji sprawowanych w sądzie dyscyplinarnym zarówno na poziomie izb okręgowych jak i na poziomie izby krajowej. Przemawia za tym rozbieżna obecnie praktyka w zakresie powoływania na poziomie okręgów zastępców przewodniczącego sądu dyscyplinarnego. Przejrzysta regulacja zasygnalizowanej kwestii niewątpliwie przyczyniłoby się do prawidłowego stosowania art. 43 ust. 3 ustawy.

Radca prawny
dr Grzegorz Koksanowicz

Radca prawny
dr hab. Arkadiusz Bereza